

اداره کل مجلہ نویسی اسان فراسان رضوی

بررسی پدیده زنان آسیب دیده خیابانی و شرایط اجتماعی مؤثر بر آن

مؤلفان و محققان:

مجید فولادیان، سعیده میرآبی، زینب السادات فاطمی امین،
فریال اسماعیلی، حسن رضایی بحرآباد و جمال طوسی فر

عنوان و نام پدیدآور: بررسی پدیده زنان آسیب‌دیده خیابانی و شرایط اجتماعی مؤثر بر آن
مشخصات نشر: مشهد: سخن گستر، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۵۲ ص. جدول (بخش رنگی)، نمودار

شابک: 978-600-247-497-1

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

یادداشت: مؤلفان: مجید فولادیان، سعیده میرابی، زینب‌السادات فاطمی‌امین، حسن رضایی‌بحرآباد، فریال اسماعیلی، جمال

طوسی فر

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتاب‌نامه.

شناسه افزوده: فولادیان، مجید، ۱۳۶۰-

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۱۱۰۰۵

انتشارات سخن گستر

مشهد - خیابان ابن‌سینا - مقابل ابن‌سینا ۱۲ - شماره ۱۹۱

تلفن: ۳۸۴۳۹۹۵۵

www.Sokhangostar.com

نام کتاب: بررسی پدیده زنان آسیب‌دیده خیابانی و شرایط اجتماعی مؤثر بر آن
مؤلفان: مجید فولادیان، سعیده میرابی، زینب‌السادات فاطمی‌امین، حسن رضایی‌بحرآباد،
فریال اسماعیلی، جمال طوسی فر

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

چاپ: میثاق

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

در دنیای امروز، مراکز علمی- پژوهشی بیشتر نقش بازوی فکری را برای مراجع تصمیم گیری ایفا می نمایند. وظیفه اصلی محققان و پژوهشگران در این مراکز، بررسی و تجزیه و تحلیل روندهای موجود در حوزه‌های مختلف، تبیین این روندها و دسته بندی و اعلام آن‌ها در چارچوبی قابل فهم و بالاخره، ارائه راه حل برای بهره برداری هر چه بیش تر از امکانات موجود است. به این ترتیب، از آن جا که انتظار می رود بیش تر تصمیم گیری‌ها براساس نظرات کارشناسانه این مراکز گرفته شوند، می توان به اهمیت نقش و جایگاه آنان در توسعه جوامع پی برد.

هر روز که می‌گذرد بر دامنه مسائل اجتماعی و فرهنگی جوانان جامعه ما از ابعاد کیفی و کمی افزوده می‌شود، و به تبع آن آسیب های اجتماعی گستره زیادی پیدا کرده اند. افزایش آمار بزهکاری‌ها و کجروی های رفتاری نظیر: انحرافات جنسی، طلاق، سرقت، اعتیاد، تکدی گری، خودکشی، همسرآزاری، فرار از منزل و... گواه این ادعا می‌باشد.

در ایران نیز مانند سایر کشورهای در حال توسعه، رشد و گسترش آسیب‌های اجتماعی یکی از دغدغه‌ها و نگرانی‌های جدی سیاست‌گذاران به حساب می آید. به ویژه در دهه های اخیر شاهد بروز یا افزایش چشمگیر به هم ریختگی در هنجارهای جامعه و مواجهه با پدیده‌هایی بوده ایم که عمق و شدت آنها و واکنش نسبت به آنها با رویکردهای متفاوتی در جامعه ایران همراه بوده است. آمارهای ارائه شده توسط سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی در سال‌های اخیر، مبین این حقیقت بوده که تنوع و فراوانی آسیب‌های اجتماعی رو به فزونی می باشد و علاوه بر این میانگین سن افرادی که دچار آسیب‌های اجتماعی شده اند به اواخر دهه دوم زندگی آنها کاهش یافته است. دورانی که هر فرد با بحران هویت، بحران بلوغ و... مواجه است و عدم توجه به شرایط افراد در این دوران حساس، توسط والدین، مربیان و... و عدم پاسخگویی مناسب به نیازهای اساسی آنان، این افراد را بیش از هر زمان دیگری آماده گرایش به رفتارهای انحرافی می کند. در این شرایط نوجوانان و جوانان نیاز به هدایت مناسب دارند تا با موفقیت این مرحله از رشد را پشت سر بگذارند. جامعه از طریق توجه به تقویت بنیاد خانواده و ساختارهای دولتی و غیر دولتی در صدد حل مشکلات و آسیب‌های فوق برآمده است. راه اندازی مراکز خاص مشکلات و آسیب های اجتماعی و خانوادگی در سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و تشکیل سازمان‌های متعدد غیردولتی که توجه خود را بر زنان و کودکان و سایر گروه‌های آسیب پذیر یا آسیب دیده متمرکز ساخته اند حکایت از توجه عمومی به این موضوع داشته است.

سازمان بهزیستی کشور یکی از سازمان‌های مسئول در حوزه آسیب‌های اجتماعی می باشد که علاوه بر مسئولیت در زمینه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی برای حمایت از افراد در معرض آسیب و آسیب‌دیده اجتماعی (تجدید تربیت منحرفین اجتماعی) نیز مسئولیت‌هایی دارد که در همین راستا خدمات مختلفی را از طریق دفتر امور آسیب دیدگان اجتماعی معاونت امور اجتماعی در سطح کشور به مردم ارائه می کند.

از مهمترین فعالیت‌های دفتر امور آسیب دیدگان اجتماعی، برنامه اورژانس های اجتماعی می‌باشد. این برنامه چهار بخش را دربرمی گیرد که عبارتند از: خط تلفن اورژانس اجتماعی، خدمات سیار اورژانس اجتماعی، پایگاه های خدمات اجتماعی و مراکز مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی.

نکته قابل اهمیت در این مراکز فعالیت تعداد زیادی کارشناس متخصص در حوزه‌های مختلف علوم انسانی است که در طی سال های راه اندازی این مراکز تجربیات ارزنده ای را به تخصص و دانش خود افزوده اند. یکی از وظایف مهم این کارشناسان تشکیل و تکمیل پرونده‌ها اجتماعی از ابعاد گوناگون فردی، خانوادگی و اجتماعی است. در این پرونده‌ها اطلاعات جامعی از افراد آسیب دیده اجتماعی در حوزه های گوناگون وجود دارد که متأسفانه با وجود اطلاعات با ارزش موجود در آنها به عنوان منابع مهم پژوهشی مورد فراموشی قرار گرفته اند. اطلاعاتی که با صرف ساعت‌ها زمان و بوسیله کارشناسان زبده بهزیستی کسب شده است و محققان بر این باورند که تحلیل علمی و روشمند اطلاعات موجود در این پرونده‌ها می‌تواند شناخت جامع و دقیقی از شرایط و عوامل اساسی بروز هر کدام از آسیب‌ها به دست دهد.

این مهم دو ویژگی اساسی را به همراه دارد: ۱- بدیع بودن این کار در کل کشور، ۲- صرفه‌جویی بسیار زیاد در هزینه‌ها، ۳- سرجمع کردن و بررسی تعداد زیادی از پرونده‌های آسیب‌دیدگان اجتماعی.

اطلاعات قابل توجهی برای تحلیل در هفت حوزه آسیب‌های اجتماعی که گروه هدف دفتر امور آسیب‌دیدگان اجتماعی می باشد در این پرونده‌ها موجود است که می توان به عنوان هفت پروژه جداگانه با روشی واحد مورد بررسی قرار گیرد و به صورت یک بسته کلان بررسی آسیب‌های اجتماعی شهر مشهد اجرایی گردد.

در طی فرایند تحلیل محتوای پرونده ها، محققان با استفاده از روش های کیفی مانند مورد پژوهی اولاً، با عمق بیشتر مسائل را مورد بررسی قرار می‌دهند و همچنین اعتبار اطلاعات به دست آمده در تحلیل محتوا را افزایش خواهند داد.

در خاتمه از معاونت محترم امور اجتماعی بهزیستی کشور، مدیر کل محترم دفتر امور آسیب دیدگان بهزیستی کشور، ریاست محترم ستاد فوریت‌های اجتماعی بهزیستی کشور، مسئول محترم واحد پژوهش بهزیستی استان، معاونت محترم امور اجتماعی بهزیستی استان، کارشناسان محترم دفتر امور آسیب دیدگان اجتماعی استان و مدیر عامل محترم شرکت دانش بنیان سروش آینده ایرانیان که در انجام این پروژه تحقیقاتی همکاری لازم را معمول نموده‌اند تشکر و قدردانی می‌نمایم.

تهمینه شکیب

مدیر کل بهزیستی استان خراسان رضوی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات تحقیق.....	۱۱
بیان مسأله.....	۱۱
سؤال اصلی.....	۱۳
اهداف.....	۱۳
فصل دوم: ادبیات تحقیق.....	۱۵
نیمرخی از وضعیت روسپیگری در ایران.....	۱۵
وضعیت پدیده روسپیگری در شهر مشهد.....	۲۲
تاریخچه روسپیگری در ایران.....	۲۴
طبقه‌بندی زنان روسپی از نظر اجتماعی.....	۲۸
طبقه‌بندی زنان روسپی از نظر درآمد.....	۲۹
پیشینه تجربی روسپیگری.....	۳۱
بررسی عوامل مؤثر بر روسپیگری.....	۴۱
۱. خانوادگی.....	۴۲
۲. اقتصاد.....	۴۵
۳. اعتیاد.....	۴۶
۴. تحصیلات.....	۴۷
۵. شرایط و قوانین حاکم بر جامعه.....	۴۹
۶. شرایط و تجربه‌های فردی.....	۵۰
۷. ویژگی‌های شخصیتی - روانی.....	۵۱
فصل سوم: روش تحقیق.....	۵۳
روش تحقیق.....	۵۳
فصل چهارم: یافته‌های تحقیق.....	۵۵
نتایج تحقیق.....	۵۵
توصیف اولیه موارد مورد بررسی.....	۵۶

مدل‌های پارادایمی عوامل گرایش زنان روسپی به روسپیگری	۷۲
فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادات	۹۱
نتیجه‌گیری	۹۱
پیشنهادات/ راهکارهای پیشگیری از روسپیگری	۹۳
منابع	۹۷
پیوست‌ها	۹۹